

bogen? – da burde vedkommende dadles). I dette tilfælde ville en litteraturliste fortælle, at det er en meget belæst forfatter, og at vi i hans bog kommer videre omkring, end titlen antyder. Dertil kommer, at der er indarbejdet litteratur, som er udgivet efter specialeafhandlingens indlevering.

Afhandlingen indledes med et historiografisk afsnit. Det er unægtelig set før; hvor ofte har vi ikke i sådanne kunnet møde bud på, hvornår Saxo levede, hans grav, familieforhold, studieforløb, placering i samfund, affattelsestid for *Gesta Danorum* og diskussion af affattelsesrækkefølgen for de 16 bøger. Denne indledning hører til blandt de givtige, som vi også har set mange af de senere år, og den er original. I en velskrevet, hensynsfuld og afbalanceret redegørelse får vi en oversigt over forskningen med forfatterens stillingtagen, også til den nyeste. Han påpeger ud fra *Gesta Danorum*, hvordan Saxo gennem sin uddannelse og sine studier har haft tilknytning til tidens gejstligt ledede og inspirerede humanistiske studieforløb, således som det praktiseredes f.eks. i Paris. Vort sikreste kendskab til Saxo kan vi få gennem *Gesta Danorum*, dets helhed bliver behandlet, ligeledes Saxo's opfattelse af kønsrollerne, som de kommer til udtryk specielt i 7. bog. Centralt står her Holmqvist-Larsens analyse af Saxo's digression om skjoldmøer, og med denne som udgangspunkt og med de indvundne resultater som nøgle får vi en tolkning af 3 frierhistorier fra 7. bog: Ottar og Svirthe, Alf og Alvilda samt Hagbard og Signe. Behandlingen viser forfatterens fortrolighed med teksterne og hans indsigt i den europæiske tradition. I et afsluttende kapitel »*Gesta Danorum*, Jyske Lov og kvinders frie valg af ægtefælle« placeres Saxo i sin samtidige sammenhæng, specielt hvad angår hans opfattelse af ægteskabet og kvindens frie valg af ægtefælle. Heri inddrages Jyske Lov, og diskussionen af Saxo's og Jyske Lovs opfattelse får perspektiv og dybde ved inddragelse af kanonisk rets bestemmelser. I tilgift får vi en tolkning af den danske retsudvikling i lyset af den franske, således som denne er beskrevet af G. Duby.

Konklusionen er ikke overraskende, men veldokumenteret: at Saxo's mands- og kvindeideal harmonerer med samtidens og kan defineres som patriarkalsk, og at hans værk er en legitimering af hans standsfællers patriarkalske praksis. Samtidig har det et glimt af noget nyt – af en tro på individets ret i kærlighed, og den tro har jo givet stof til megen litteratur i eftertiden.

Bogen er velskrevet. Man vil kunne kritisere dens proportioner. Bogens centrale del fylder lidt sammenlignet med indledning og den afsluttende perspektivering. Dette må tilskrives ophavssituationen som specialeafhandling. Holmqvist-Larsen har hentet inspiration og vejledning hos Inge Skovgaard-Petersen og Nanna Damsholt – det vedkender han sig gerne. Han kvitterer med en selvstændig landvinding for Saxoforskningen.

Jacob Appel

RUDI THOMSEN: *Oldtidens Kina. Stat, samfund, kultur.* Kbh., Det Schønbergske Forlag, 1983. 212 s. Ill. Kr. 149,50.

Siden Den kinesiske Folkerepubliks oprettelse i 1949 er aktiviteten på det arkæologiske felt steget så voldsomt, at arkæologien ofte betegnes som Kinas nye, nationale videnskab. Det omfattende materiale, som til stadighed fremdrages,

giver løbende anledning til nyfortolkninger af fortiden og til en revision af landets tidlige historie. F.eks. synes udgravninger nu at bekræfte, at Xia-dynastiet – Kinas første dynasti ifølge den traditionelle kronologi – som i det mindste af vestlige forskere hidtil er blevet anset for legendarisk, alligevel skal betragtes som indledning til den historiske tid i perioden henimod år 1600 f.v.t. Som et andet markant eksempel kan nævnes de store fund af bl.a. en hel hærstilling af legemsstore lerkrigere og -heste, som i disse år er under udgravning inden for den første kejsers mausolæum i nærheden af byen Xi'an. Materiale herfra er nu i færd med at kaste nyt lys over Qin-dynastiets (221-207 f.v.t.) kortvarige, men epokegørende periode, da grundlaget for det kinesiske enhedsrige blev skabt.

»Oldtidens Kina« er blevet til i forlængelse af Aschehougs Verdenshistorie bd. 2, hvori Rudi Thomsen, professor i oldtidens historie ved Århus Universitet, behandler perioden 1200-200 f.v.t. og her også medtager et afsnit om Kina. I den foreliggende bog er dette afsnit blevet udbygget og uddybet, således at der nu også på dansk foreligger en »up-to-date« fremstilling af Kinas oldtid fra stenalderen og frem til og med Han-dynastiet (206 f.v.t.-220 e.v.t.), hvorunder det kinesiske kejserrige blev konsolideret.

Bogen bygger på de nyere vestlige hovedværker om Kinas tidlige historie. Den fokuserer overvejende på landets politiske og økonomiske historie, medens eksempelvis åndshistorien, som spiller en særdeles væsentlig rolle for forståelsen af en fremmed kultur som den kinesiske, kun berøres kort. Men ser man bort herfra, er der tale om en grundig, velskrevet og klart disponeret fremstilling opdelt i mange overskuelige kapitler, som uden tvivl vil være til stor hjælp for den, der ønsker at stifte nøjere bekendtskab med Kinas tidlige historie. Til overskueligheden bidrager også et par kronologiske oversigter og flere udmærkede kort. Dog har Rudi Thomsen ved transskriptionen af de kinesiske navne valgt at benytte det gamle Wade-Giles-system frem for pinyin-systemet, som kineserne selv bruger, og som i de senere år er blevet almindeligt udbredt i Vesten. Bogen er smukt trykt og forsynet med en snes fine farvefotografier, hvoraf flere viser eksempler på de enestående genstande, som er fremdraget under de seneste års arkæologiske udgravninger.

Der er tale om en god, populær fremstilling af oldtidens Kina. Selvom der for fagfolk, som beskæftiger sig med Kinas historie, næppe vil være meget nyt at hente, er bogen glimrende som en introduktion til Kinas historie, og den vil utvivlsomt også egne sig fortræffeligt til undervisningsbrug.

Joan Hornby

MOGENS HERMAN HANSEN: *The Athenian Ecclesia. A Collection of Articles 1976-1983.* Opuscula Graecolatina vol. 26. Kbh., Museum Tusulanum, 1983. 250 s. 195,20 kr. indb., 146,40 kr. uindb.

I årene 1977-81 udsendte lektor Mogens Herman Hansen sit nu allerede klassiske værk om forfatningen i det athenske demokrati i 4. århundrede f.Kr. Værkets begrænsede omfang gjorde, at en detaljeret underbygning af de fremsatte synspunkter måtte henvises til en række specialartikler, som M. H. H. i samme tidsrum offentliggjorde i forskellige tidsskrifter. Disse artikler er nu genoptrykt